

Declaració de Glasgow

Universitats fortes
per a una Europa forta

I. PREÀMBUL

1. La Declaració de Glasgow constitueix la base per a un diàleg polític d'alt nivell permanent entre les universitats –en el sentit ampli del terme– i les autoritats públiques, cosa que el president de la Comissió, José Manuel Barroso, va reclamar a Glasgow com una de les principals prioritats d'Europa per poder garantir el futur de les universitats europees.
2. La Declaració de Glasgow proposa accions que garantiran la plena contribució de les universitats a la construcció europea com un dels actors principals en un context global. Aquesta agenda d'acció és la continuació del treball iniciat per l'EUA a Salamanca (2001) i a Graz (2003).
3. Europa necessita universitats fortes i creatives com a actors clau per donar forma a la societat europea del coneixement a través del seu compromís d'àmplia participació i educació permanent, així com mitjançant la seva promoció de la qualitat i l'excel·lència en les activitats de docència, aprenentatge, recerca i innovació.
4. Això s'aconseguirà gràcies a institucions segures de si mateixes, capaces de determinar el seu propi desenvolupament i de contribuir al benestar social, cultural i econòmic en l'àmbit regional, estatal, europeu i internacional.
5. Les universitats es comprometen a millorar les seves estructures de govern i el seu lideratge a fi d'incrementar l'eficiència i la capacitat d'innovació i complir les múltiples funcions que tenen encomanades.

II. FUNCIONS I VALORS PER A INSTITUCIONS FORTES

6. Entre les diverses funcions de les universitats hi ha la creació, conservació, avaluació, difusió i explotació del coneixement. Unes universitats fortes precisen valors acadèmics i socials sòlids que es reflecteixin en les seves contribucions a la societat. Les universitats comparteixen un compromís amb la base social del creixement econòmic i les dimensions ètiques de l'educació superior i la recerca.
7. Les universitats estan desenvolupant funcions i perfils diferenciats per plantar cara als reptes de la competència internacional, al mateix temps que mantenen un compromís amb l'accés i la cohesió social. La diversificació i la competència més grans s'equilibren mitjançant una cooperació interinstitucional basada en un compromís compartit de qualitat.

8. La cooperació interinstitucional ha estat el segell de les universitats europees i cada vegada és més important en un context globalitzat i competitiu. Les universitats reconeixen que la integració europea ha d'anar acompanyada d'una cooperació internacional reforçada basada en una comunitat d'interessos.
9. Les universitats estan obertes al treball amb la societat. L'autonomia institucional i la diversitat de funcions són condicions prèvies essencials per garantir un compromís efectiu.

III. EL MARC POLÍTIC: LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT A TRAVÉS DE L'EDUCACIÓ SUPERIOR I LA RECERCA

10. Les universitats han demostrat el vincle inextricable que existeix entre la implantació de les Reformes de Bolonya i el compliment dels objectius de l'Agenda de Lisboa en matèria de recerca i innovació. Aquestes dues agendes polítiques necessiten una anàlisi conjunta urgent perquè totes dues puguin culminar satisfactoriament a llarg termini.
11. Reconèixer aquesta agenda comuna en recerca i educació superior implica reconsiderar el paper dels governs en la seva relació amb les universitats. Els governs han d'emfatitzar la confiança i la capacitació, oferir incentius per donar suport i orientar el sector de l'educació superior i concentrar-se en un paper supervisor en lloc de regulador.
12. La importància de la inversió en educació, innovació i recerca per complir els objectius de Lisboa i el paper central de les universitats implica que els debats polítics entre les universitats i les autoritats estatals han de portar-se a terme amb els governs en el seu conjunt, així com amb els diversos ministeris individuals.

IV. REENFOCAMENT DEL PROCÉS DE BOLONYA A MIG CAMÍ DE 2010

13. Ara que el marc legislatiu ja s'ha implantat en bona part, les Reformes de Bolonya se centren en les institucions d'educació superior. *Les universitats accepten de bon grat la seva responsabilitat* per portar a terme la implantació en els pròxims cinc anys i insten els governs a acceptar que el procés requereix temps i recursos financers i humans per assegurar la seva sostenibilitat a llarg termini.

14. Les universitats es comprometen a duplicar els seus esforços per introduir mètodes d'ensenyament innovadors, reorientar els currículums mitjançant un diàleg amb els empresaris i assumir el repte de l'educació acadèmica i professional, l'educació permanent i el reconeixement de l'aprenentatge anterior. S'insta els governs a atorgar a les universitats l'autonomia que necessiten per introduir les reformes acordades.
15. Per augmentar el reconeixement de les qualificacions de primer cicle, els governs haurien de prendre la iniciativa i reestructurar en conseqüència els itineraris de la carrera en el sector públic.
16. Les universitats es comprometen a incrementar els seus esforços per promoure un aprenentatge centrat en l'estudiant, introduir resultats d'aprenentatge en el disseny curricular, implantar el sistema ECTS (*European Credit Transfer System*) i garantir l'adopció flexible de la modularització. Cal que els governs incloguin a les universitats en els esforços constants per desenvolupar marcs de qualificacions estatals i europeus. Aquests esforços han de ser prou amplis i transparents per promoure la innovació institucional i disposar del temps necessari perquè es desenvolupin adequadament i per acordar una terminologia comuna.
17. Amb el nou enfocament del Procés de Bolonya, les universitats pretenen donar més prioritat a la dimensió social com a compromís fonamental, desenvolupar polítiques per incrementar i ampliar les oportunitats d'accés i suport a grups poc representats, així com fomentar la recerca amb la finalitat que les polítiques i els objectius abordin la desigualtat en els sistemes d'educació superior. S'insta els governs a eliminar els obstacles legals que dificulten la implantació d'aquestes polítiques.
18. És crucial incentivar la mobilitat dels estudiants en tots els cicles, i també la del personal acadèmic i administratiu. L'EUA advoca per esquemes de finançament europeus orientats als estudiants amb necessitats financeres més grans. Les universitats han d'explotar les oportunitats que ofereixen les xarxes i els sistemes de cooperació existents. S'insta els governs a resoldre problemes com ara normatives restrictives en matèria de concessió de visats, períodes de pràctiques o del mercat laboral que impedeixen els intercanvis d'estudiants i personal, inclosos els relacionats amb la seguretat social i les pensions. Cal abordar la qüestió de la sincronització dels calendaris acadèmics.

19. Per complir aquests compromisos, les universitats destaquen la importància de la implicació dels estudiants com a socis plens en el procés i buscaran la manera de reforçar aquesta cooperació en el futur.

20. Les universitats reforçaran la dimensió europea de diverses maneres, per exemple, realitzant avaluacions comparatives de currículums, desenvolupant titulacions conjuntes mitjançant instruments europeus o millorant les aptituds interculturals i multilingües. Les universitats apelen als governs perquè garanteixin la supressió de les barreres que encara queden per al desenvolupament de titulacions conjuntes i l'aplicació de polítiques lingüístiques apropiades, començant per l'escola primària.

V. IMPULS DE LA RECERCA I LA INNOVACIÓ

21. Les universitats assumeixen la seva responsabilitat a l'hora d'oferir als estudiants, a tots els nivells, una àmplia educació basada en la recerca com resposta a la necessitat creixent d'informació científica i tecnològica per part de la societat.

22. Les universitats han d'exercir les seves pròpies responsabilitats per impulsar la recerca i la innovació mitjançant l'ús òptim de recursos i el desenvolupament d'estratègies de recerca institucionals. Els seus diversos perfils garanteixen un compromís creixent en el procés de recerca i innovació, en col·laboració amb diferents socis.

23. Les universitats donen tot el seu suport a l'establiment del Consell de Recerca Europeu per millorar la qualitat i l'excel·lència de la recerca europea i apelen als governs estatals i a la CE perquè l'estableixin ràpidament en el context del VII Programa Marc. Seguint bones pràctiques identificades en diversos països europeus i en el VI Programa Marc, els governs haurien de ser conscients de la necessitat d'establir un finançament estatal i de coordinar-lo.

24. Les universitats reconeixen la tensió existent entre el necessari reforç de les universitats de recerca i la necessitat de garantir recursos per a l'ensenyament basat en la recerca en totes les universitats. S'insta els governs a reconèixer el paper especial de les universitats com nodes essencials en xarxes que fomenten la innovació i la transferència en l'àmbit regional, així com a prestar el suport financer necessari per reforçar aquest procés.

VI. FORMACIÓ I CARRERA DELS INVESTIGADORS

25. El disseny de programes doctorals garantirà que mentre l'element central dels programes doctorals segueixi sent l'avenç del coneixement a través de la recerca, la formació doctoral satisfarà les necessitats d'un mercat laboral que és més ampli que l'acadèmic, mitjançant el desenvolupament de competència investigadora i capacitats transferibles; que els programes doctorals corresponguin a 3-4 anys de treball a temps complet; que els programes doctorals transnacionals conjunts es reforcin i que els candidats doctorals siguin considerats com a estudiants, però també com a investigadors en una fase inicial amb drets proporcionals.

26. Les universitats acullen favorablement l'adopció de la *Carta europea de l'investigador | Codi de conducta per a la contractació d'investigadors* i destaquen el seu paper clau en el diàleg sobre la millora de les carreres d'investigació a Europa, especialment per evitar la "fuga de cervells".

VII. QUALITAT PER A INSTITUCIONS FORTES

27. Les universitats subratllen la relació entre una cultura de qualitat sistemàtica, el grau d'autonomia i el nivell de finançament, i insten els governs a reconèixer que una autonomia més gran i un finançament adequat són fonamentals per incrementar la qualitat general de les universitats europees.

28. Les universitats es comprometen a desenvolupar, integrar i establir una cultura de qualitat interna que s'adapti als seus objectius i la seva missió institucional. Aquest compromís es demostra amb el creixent nombre d'institucions implicades en les activitats de l'EUA relacionades amb la qualitat. Les universitats estan convençudes que la legitimitat i la confiança en procediments externs de garantia de qualitat deriven d'una cooperació entre tots els agents socials (estudiants, universitats i autoritats estatals), així com d'un acord compartit sobre aquests procediments, els seus objectius i el seu seguiment.

29. Les universitats defensen un equilibri entre autonomia i responsabilitat a través de procediments d'auditoria institucional que representen un enfocament d'aptitud per a l'ús culturalment adaptat als països i les institucions i conforme amb les seves diferents funcions i perfils; tenen com a finalitat un canvi i una millora estratègica més

que un control de qualitat; estan dissenyats per desenvolupar una dimensió europea a través d'equips d'avaluació europeus, i tenen en compte el compromís amb la societat i amb la dimensió social del Procés de Bolonya.

30. Les universitats tenen un compromís de diàleg i cooperació en l'àmbit europeu en l'"E4" (ENQA, ESIB, EUA i EURASHE) amb la finalitat de millorar els procediments de responsabilitat que reforçarien la qualitat general de les universitats europees. L'EUA dona suport a l'informe de Bergen de l'ENQA, incloent els estàndards i les directrius de garantia de qualitat, així com l'establiment d'un registre europeu d'agències de garantia de qualitat i del Comitè del Registre Europeu.

VIII. FINANÇAMENT PER A INSTITUCIONS FORTES

31. Les universitats europees no compten amb prou finançament, per la qual cosa no poden competir amb altres sistemes sense nivells de finançament equiparables. En l'actualitat, els països de la UE destinen a la universitat una proporció del PIB aproximadament equivalent a la meitat del que es destina als Estats Units. Els objectius de Lisboa són ambiciosos, però el finançament públic per a la recerca i l'educació superior està estancat, en el millor dels casos. Les universitats sostenen que un feble suport públic desgasta el seu

paper com a suport de la democràcia i la seva capacitat de foment de la innovació cultural, social i tecnològica. Els governs han de garantir nivells de finançament adequats per mantenir i millorar la qualitat de les institucions.

32. Les universitats estan treballant per diversificar les seves fonts de finançament. S'han compromès a estudiar models de finançament combinats públic/privat i a impulsar un debat estructurat i basat en dades reals dins de l'EUA i amb els diferents agents socials. Desenvoluparan models complets de costos econòmics i insten els governs a assignar fons pel que fa al cas.
33. En pro de la responsabilitat i la transparència, les universitats es comprometen a explorar bones pràctiques i a reforçar el lideratge i la gestió professional.

IX. CONCLUSIÓ

34. Les universitats intenten donar forma al debat estratègic sobre el seu paper dins de l'Europa del coneixement. Les universitats insten els governs a considerar els pressupostos en educació superior i recerca com *una inversió en el futur*. Les universitats acullen favorablement el diàleg iniciat a Glasgow a les més altes instàncies polítiques europees i transmeten el missatge que una Europa forta necessita universitats fortes.

*Associació d'Universitats Europees (EUA)
Brussel·les, 15 d'abril de 2005*